

Ігор Качуровський — останній з неокласиків, чия поезія прямо пов'язана з п'ятірним гроном «лебедів рідних, подоланих — та нездоланих».

Але не тільки з ними, а й з «молодшим їх братом» М. Орестом, який, за словами самого поета, «зробився» йому «найріднішим».

Сьомому неокласику випало довге життя, і якщо підсумувати ним зроблене, то складається враження повноти самореалізації.

Сповідуючи естетику попередників, ступаючи в їхні сліди, І. Качуровський уже в дебютній книжці «Над світлим джерелом» узяв ту ноту, з якою не розлучався упродовж десятиліть.

Він з авторів, чию творчість (включно з науковою) слід розглядати в сукупності, як єдину вивершену будівлю, де поезія — тільки один з поверхів. Решта — проза, переклади, літературознавство, теорія літератури, критика. А ще педагогічна діяльність, пов'язана передусім з освоєнням потужного материка західноєвропейських літератур.

Як і вчителі, Качуровський — культуроцентрист. Уже сам цей факт вводить його в коло тих нечисленних імен, які творили базове підґрунтя нової української літератури.

Критики «домашнього» парнасизму забувають, що без його — хай і запізнилої — з'яви вона була б приречена на хронічну ущербність.

Неокласицизм, за всієї вразливості цього поняття в його українському варіанті, був екзаменом на зрілість — мовну, культурологічну, естетичну.

Так чи інакше, але цей етап належало пройти, аби потім не озиратися з відчуттям дискомфорту: втрачено-

го історичного часу. Українська історія й так нагадувала про себе — надто на чужині — зяючими дірами, залатати які вже було неможливо.

Пізній неокласик Качуровський мав підтвердити правило, сформульоване іншими. І саме так передусім, попри всі звинувачення в консерватизмі, явити свій позитив.

І він явив його як у творчості оригінальній, так і в перекладацтві, розширив можливості класичної поетики, надавши їй, як і належить, індивідуального забарвлення.

Качуровський-культуроцентрист — це перевисання до відстояного в часі, занурення в книги, у класику й архаїку епох — міфи й легенди: саксонські, старонімецькі, південноамериканські.

Це й традиційна романтика, споглядальність і мрійництво, мотиви мандрів, замки, фйорди і білі паруси як ілюстрація до сказаного вчителем: «Стара романтико! Жива ти ще в поетах!» (Зеров).

Це дотримання строгих законів ремесла, заповіданих старими майстрами. Позиція. Незрушність естетичних принципів.

Важливий момент. З огляду на реалії літературного сьогодення, лірика сьомого неокласичного «лебедя» надається до несподіваних узагальнень.

Передусім вона схиляє обізнаного й чутливого реципієнта змінити погляд на неокласику як на реквізит нафталінової епохи, як на щось безнадійно застаріле. Виникає добра підозра, що уроки її, можливо, як ніколи на часі. Що він, читач, має справу з парадоксом: анахронізм як виклик і нагадування.

Нагадування про рівень досконалості. Виклик — плебеїзації поезії. Це з одного боку. З іншого — безконтрольному розумуванню, як рухові в тупиковому напрямку. І те, й те — полюси варваризації. Цебто свідчення занепаду, відступу від уже досягнутого.

«ІМ'Я — ЦЕ ЗНАК...» Володимир Базилевський..... 5

НАД СВІТЛИМ ДЖЕРЕЛОМ 13

«Хтось махнув йому білою хусткою...»..... 15

«Смеркалося. Я проминув село...»..... 15

«Останній сніг розтанув на полях...»..... 16

«Що вже думати?...»..... 17

«Коли реве алярм...»..... 18

«В срібlistім світлі...»..... 19

«Ранку ясного...»..... 19

«Глибина. І дно злотопіщане...»..... 20

«Забрано від тебе соняшні надії...»..... 20

«Чи ж правда це, що нас колись не стане?...»..... 21

«Хай грози нещадні...»..... 22

«Мовчазними шляхами...»..... 22

Нова доба..... 23

«Я не знайшов своїх доріг...»..... 24

Поет..... 25

«Соснам сон сумний сьогодні сниться...»..... 26

«Там, де спить в рожевому полоні...»..... 26

«Як це добре, що ти не зі мною...»..... 27

В човні..... 27

«Чи то минуле в згадці-спомині...»..... 28

Над озером..... 29

Окасен..... 30

«Які глухі, які страшні місця...»..... 30

Осінні септини..... 31

«Нам, що губили над книжками дні...»..... 32

«Вона проходить в світлому одінні...»..... 32

«З вікна я бачу чорне пасмо гір...»..... 33

Сніжні сонети..... 33

I. «Всю ніч сяяли зорі...»..... 33

II. «Я помилився...»..... 34

III. «Покрученою стежкою крутою...»..... 34

IV. «Морозний вітер віяв над полями...»..... 35

V. «Над містом жах...»..... 35

Зірочкою (*) позначено поезії, відсутні у першодруках відповідних поетичних збірок і підготовані автором до друку спеціально для цього видання. (Прим. ред.)

VI. «Неначе подих радості і волі...»	36
Густав Фехнер	36
Оскар Вайльд	37
Пісня про волю	38
«Кому ти граєш, сліпий сурмаче?..»	38
Гуни	39
Епігони	40
Пам'яті Юрія Клена	41
Точить камінь сльозу	42

В ДАЛЕКІЙ ГАВАНІ 43

Поворот Брана	45
«Сіра темінь, як попіл пожежі...»	45
*Cabo Verde	46
«І знову ніч...»	47
Після бою	47
Беовульф (<i>Неогексаметр</i>)	48
«В повітрі — пахощі вина...»	48
«На вулиці бузковосині квіти...»	49
Татри	50
«Хмаросяги замкнули тісний виднокруг...»	50
«Нестримний гін сліпучих фар...»	51
«У великому людному місті...»	52
«В сажі й димі, ніби в чорній повені...»	52
До Мелеагра	53
Сонет («Зірви і покуштуй з усіх дерев плоди...»)	53
Поет	54
З аргентинських мотивів	55
«Давно хотілось нам пізнати...»	55
Корабельний цвинтар	56
«Ще в доках портових не почалась робота...»	57
«Склепіння неба вежами підперши...»	57
I. «Склепіння неба вежами підперши...»	57
II. «Над сірим молом тиша й самота...»	58
«Неначе Мальдуна з поеми Теннісона...»	58
«Ми її бачили в непроминальнім раннім цвітінні...»	59
«Ніч відходить трепетною тінню...»	59
«Пригадалися далекі дороги...»	60
Пам'яті Гамсуна	62
«Там, над небокраєм...» (<i>З метричних вправ</i>)	63
Південна весна	63
Jacarandá	64
*«...І може бути, що колись, нескоро...»	64

*«Я прийшов до тебе, сестро чорнобрива...»	65
Вдома	65
«Пригадуєте: шляхом на Гречани...»	66
«Ви, люди міста, що у вас в неласці...»	67
Полустанок	68
«Я зрозумів, що краще відійти...»	69
«Це не день умирає на овиді...»	69
Після бурі	70
Відчай	71
«Ні, це не джміль...»	71
«Ще вечорами синь така сувора...»	72
«Розкішним ранком — простір для плавби...»	72
Єгипет	73
*«Принцові снилось...»	73
*За передмістям (З метричних вправ)	74
*«Ти ввійшла до салону...»	75
*«Не по квітчастому шалику...»	75
*«Холодної ночі іду по безлюднім шосе...»	76
«Дитячі ще уста, пухляві і капризні...»	76
«Було це в сорок першим, восени...»	76
*Протопоп Аввакум	77
*Октави	78
«Різьбили з мармуру...»	79
До Одиссея	79
Неогексаметр («Часто, як хочу недавнє...»)	80

НАДВЕЧІР'Я 81

«До нас на склад забіг чужий собака...»	83
«Вже розсипані зоряні грона...»	83
«Коли піднести очі, повні сліз...»	84
Пісня про вірність	84
Лісова квітка і я	85
Майже те саме	86
I. «Дві тільки барви: чорна й голуба...»	86
II. «По каналі брудному...»	86
Уркаганський зошит	87
I. «Мабуть, стали давно вже батьками родин...»	87
II. «Коли серед в'язнів старі івани...»	87
«Оддалік від головної брами...»	88
Velogio	89
«Як час іде...»	90
«Пробач мені...»	91
Секстини	93